

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av arbetet med att främja
ett positivt skolklimat vid Strömslundsskolan 4–6 i
Trollhättans kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Strömslundsskolan 4–6. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska arbetet med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel, med fokus på årskurserna 4–6. Detta omfattar hur rektorn arbetar strategiskt för att främja ett positivt skolklimat och hur lärare och annan skolpersonal arbetar med att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bil. 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Strömslundsskolan 4–6 i följande utsträckning:

Rektorns strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Rektorn arbetar i låg utsträckning strategiskt för att främja ett positivt skolklimat.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver ta ansvar för ett strategiskt arbete för att främja ett positivt skolklimat genom att utveckla och förankra tydliga arbets- och förhållningssätt.

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Lärare och annan personal behöver utveckla gemensamma strategier och arbetssätt för att involvera eleverna i arbetet med att främja ett positivt skolklimat.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 11 november 2026 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12749) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Rektors strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas hur rektorn arbetar för att det ska finnas ett gemensamt arbete på skolövergripande nivå för att främja ett positivt skolklimat. Detta inkluderar även hur rektorn arbetar och tar ansvar för att lärare och annan personal på skolan utvecklar och förhåller sig till de gemensamma förhållningssätten.

Området inbegriper även att lärare och annan personal ska få vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt så att de kan omsätta dessa och verka för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn arbetar i låg utsträckning strategiskt för att främja ett positivt skolklimat. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare, annan personal och elever, observationer samt inkommen dokumentation.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn bedriver i begränsad omfattning ett systematiskt och långsiktigt arbete för att främja ett positivt skolklimat. Det finns visserligen vissa strukturer för det främjande arbetet men inte något tydligt gemensamt

förhållningssätt som kan ligga till grund för arbetet. Det framgår till exempel att personalen arbetar utifrån devisen att alla elever är allas elever, men det finns få riktlinjer kring hur denna devis förväntas ta sig uttryck i verksamheten, mer än att personalen förväntas hälsa på alla elever och hjälpa och stötta dem på raster vid behov. Rektorn, som är ny i verksamheten, befinner sig i en kartläggningsfas och har ännu inte tagit ett helhetsgrepp kring arbetet med att främja ett positivt skolklimat. Hittills har rektorn tillsammans med en fritidspedagog främst skapat en struktur kring arbetet med rastvakter så att det finns ett tydligt schema för var lärarna ska befinna sig på raster samt vissa riktlinjer kring vad som förväntas av en rastvakt. I detta ingår exempelvis att rastvakter ska röra sig på skolgården, bevaka fotbollsplanen och inte gå två och två utan samtala med eleverna. Vidare har rektorn påbörjat ett arbete med att utveckla ett årshjul med vissa gemensamma aktiviteter för att främja trivsel och trygghet på skolan.

Rektorn tar endast i viss mån ansvar för att förankra gemensamma förhållningssätt och se till att de tillämpas av personalen. Rektorn har skapat vissa etablerade forum där personalen kontinuerligt träffas för att bland annat diskutera frågor kopplat till trygghet och trivsel. Till exempel träffas personal inom de olika årskurserna på den så kallade teamtiden och alla lärare och fritidspersonal träffas på arbetslagsmöten då rektorn exempelvis påminner om de gemensamma rutinerna kring rastvakterna. Dessa rutiner har dock inte fått genomslag hos all personal. I övrigt fokuserar mötena främst på praktiska frågor och ger i begränsad omfattning utrymme för att diskutera skolklimat, värdegrund eller gemensamma utmaningar i arbetet. Elevhälsoteamet besöker vidare årskursteamet var tredje vecka enligt ett rullande schema, för att jobba på gruppnivå med olika utmaningar kopplat till trygghet och trivsel, men mötena har mer fokus på det åtgärdande arbetet än det främjande. Rektorns uppföljning av skolklimatet omfattar enkäter, medarbetarsamtal och inspel från elevrådet. Uppföljningarna har visat att arbetet med skolklimatet är personbundet och saknar systematik. Därför har rektorn konstaterat att skolan behöver utveckla det främjande arbetet, men något sådant utvecklingsarbete har ännu inte påbörjats.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Lärare och annan skolpersonal får i begränsad omfattning stöd, handledning och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt i arbetet med att främja ett positivt skolklimat. Viss personal har visserligen tidigare fått en kommunövergripande utbildning kring hälsofrämjande skola då de bland annat haft samtal kring språkbruk, och personal har även haft kompetensutvecklingsdagar som berört frågor kring normer, men i nuläget finns ingen kompetensutveckling eller

handledning för lärare och annan personal riktad mot att främja ett positivt skolklimat. Det saknas även en strukturerad introduktion och stöd till nyanställda och vikarier kring exempelvis gemensamma rutiner och aktiviteter.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver ta ansvar för ett strategiskt arbete för att främja ett positivt skolklimat genom att utveckla och förankra tydliga arbets- och förhållningssätt.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte bedriver ett systematiskt och målmedvetet arbete som tydligt anger hur ett positivt skolklimat ska främjas i hela verksamheten. Det finns ingen övergripande plan eller gemensam inriktning för ett sådant arbete. Därmed finns en risk att arbetet blir personbundet och att kvaliteten på arbetet varierar mellan olika delar av verksamheten.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, utifrån sin kartläggning, formulerar en övergripande inriktning samt prioriteringar på lång och kort sikt för att skapa ett positivt skolklimat. Rektorn kan förslagsvis tydliggöra skolans mål för området, beskriva hur arbetet ska bedrivas under hela skoldagen och i alla skolans miljöer samt ange hur vuxennärvaron ska utformas för att stödja trivsel och trygghet. Genom att etablera en tydlig struktur för planering, genomförande och uppföljning kan rektorn säkerställa att arbetet blir långsiktigt, samordnat och verkningsfullt.

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas lärares och annan skolpersonals arbete med att eleverna ska trivas och vara trygga i skolmiljön, under hela skoldagen. Det innefattar hur lärare och personal arbetar relationsfrämjande och i sitt ledarskap agerar tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande. Området inkluderar även hur personalen arbetar för att eleverna ska involveras så att de ges möjlighet att utveckla sin förståelse för vad ett positivt skolklimat innebär. Härtill granskas om det sker ett arbete, med gemensamma arbetssätt och aktiviteter, som utvecklar skolklimatet.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare, annan personal och elever, observationer av skolmiljön samt inkommen dokumentation.

Ledarskap och relationsarbete

Det varierar i vilken omfattning lärare och annan skolpersonal utövar ett tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande ledarskap. Flera i personalen möter eleverna med såväl tydlighet som omtanke och har en balans mellan att visa empati och upprätthålla ordning. De är tydliga med vilka förväntningar de har på eleverna att följa regler och de visar även tillit till deras egen förmåga att exempelvis utforska skolgården. Samtidigt finns några i personalen som i sitt bemötande inte har denna balans mellan ordning och omtanke. Exempelvis är det ofta vikarier som är rastvakter och de har svårt att agera konsekvent då de inte är förtrodda med skolans regler eller de riktlinjer som finns. Deras tillsägelser är därmed inte alltid tillräckligt tydliga för att eleverna ska lyssna på dem. Det förekommer även att vissa i personalen går i par och pratar med varandra och inte interagerar med eleverna när de är rastvakter. Av denna anledning upplever eleverna att personalen inte är tillräckligt engagerade i vad eleverna gör eller säger på rasterna.

Personalen har vissa gemensamma strategier och arbetssätt för hur eleverna ska involveras i att skapa ett positivt skolklimat, men arbetet med att involvera eleverna är upp till respektive lärare. På skolan finns det ett elevråd som har tagit fram skolans husregler, och där elever involveras i det främjande arbetet så till vida att de exempelvis kan komma med förslag på rastaktiviteter. Vidare använder sig vissa lärare av olika filmer och diskussionsunderlag för att diskutera värdegrundsfrågor med eleverna i undervisningen och personalen anordnar en årlig vänskapsvecka då elever bland annat får olika uppdrag som går ut på att de ska vara snälla mot

varandra. Personalen bedriver dock inget gemensamt främjande arbete kring språkbruk och respekt för olikheter, trots en hård jargong bland eleverna. Det är upp till de enskilda lärarna att i främjande syfte samtala om värdegrundsfrågor på lektionerna, vilket alla lärare inte gör, utan sådana samtal förs snarare vid behov.

Det finns vissa gemensamma aktiviteter och arbetsätt som kan bidra till ett positivt skolklimat. Personalen genomför ett antal relationsfrämjande aktiviteter under läsåret som ger eleverna möjlighet att mötas eller lära känna varandra inom eller över årskurserna. Dessa inkluderar en teambuilding-aktivitet för årskurs 4 och vissa schemabrytande aktiviteter som en poängjakt, julpyssel, klassjoggen och brännbollsturnering. Skolgården inbjuder vidare till en variation av lek och spel samt aktiviteter mellan elever, klasser och årskurser, och personalen organiserar vissa rastaktiviteter som dock främst lockar lågstadielever. Även om det på skolan finns personal ute på rasterna och ett tydligt rastvaktsschema, som inbegriper att personalen äter tillsammans med eleverna i matsalen, följer inte all personal dessa riktlinjer. Rastvaktsuppdraget utformas i stället i stor utsträckning av varje enskild personal, vilket leder till varierande arbetsätt och otydlighet i genomförandet. Till exempel finns personal som i begränsad omfattning interagerar med eleverna på skolgården trots att personalen har haft diskussioner kring förhållningssättet på rasterna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Lärare och annan personal behöver utveckla gemensamma strategier och arbetsätt för att involvera eleverna i arbetet med att främja ett positivt skolklimat.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att personalen inte bedriver ett kontinuerligt och gemensamt arbete med att involvera eleverna i att skapa ett positivt skolklimat. Förutom i samband med vissa frågor i elevrådet, involverar personalen inte regelbundet eleverna i diskussioner kring skolklimatet eller värdegrundsfrågor. Det arbete som sker med att exempelvis involvera eleverna i samtal kring respekt för människors olikheter, är beroende av den enskilda läraren och ofta åtgärdande så till vida att det sker på förekommen anledning. Utan gemensamma strategier och arbetsätt riskerar arbetet bli beroende av enskilda individer, och därmed inte omfatta alla elever.

Skolinspektionen rekommenderar därför att personalen, under ledning av rektorn, utvecklar strategier och arbetsätt för att involvera eleverna i

arbetet med att skapa ett positivt skolklimat. Genom att utveckla elevernas förmåga att samarbeta, visa empati och hantera konflikter skapas en kultur av respekt och omtanke. Arbetet kan med fördel fokusera på värdegrundsfrågor kopplat till bland annat språkbruk och respekt för olikheter. Det kan till exempel ske regelbundet på en gemensam mentorstid. Eleverna kan då få reflektera och diskutera kring klimatet på skolan, vad som fungerar, vad som kan bli bättre och hur de gemensamt kan bidra till en mindre hård jargong på skolan. I detta kan också ingå att utveckla strategier för att uppmuntra eleverna att våga vara sig själva, att ingripa vid mobbning och ge stöd till varandra i andra situationer.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Johansson

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Johansson

X Cecilia Halldén

Föredragande

Signerat av: Cecilia Halldén

I handläggningen av ärendet har även Lena Osvaldsson, utredare, deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800)

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att i denna lag avses med

- **undervisning:** processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden, och

- **utbildning:** verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 5 kap. 3 § 1 st. skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Enligt förarbetena till skollagen främjas trygghet, liksom studiero, av tillitsfulla relationer, samsyn bland personalen, ett systematiskt arbete och en hög delaktighet av eleverna. Det är viktigt att arbetet för trygghet sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt samt att det inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det förebyggande arbetet omfattar ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska präglade utbildningen, bland annat alla människors lika värde och respekt för

andra människors egenvärde samt jämställdhet (prop. 2021/22:160 s. 41 och 229).

Av 2 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, förståelse och medmänsklighet) framgår att ingen i skolan ska utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Dessutom ska eleven enligt grundskolans läroplan ((Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, god miljö för utveckling och lärande) möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling och även om personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet har skolan en viktig roll. Eleverna ska få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan. Verksamheten ska präglas av omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling.

Vidare framgår det av läroplanen (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) att alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Granskningen genomförs i 30 skolor runt om i landet med inriktning på årskurserna 4–6, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Strömslundsskolan 4–6 i Trollhättans kommun ingår i granskningen. Skolinspektionen besökte Strömslundsskolan 4–6 den 19 mars med efterföljande digital intervju den 20 mars. Besöket genomfördes av utredarna Cecilia Halldén och Lena Osvaldsson.

Strömslundsskolan 4–6 är en kommunal skola som delar lokaler med Strömslundsskolan F-3 respektive Strömslundsskolan 7–9. Sammantaget går cirka 600 elever på de tre skolenheterna. På mellanstadiet går 213 elever och de är indelade i nio klasser, tre för varje årskurs.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- 50 minuter observationer i skolmiljön
- två gruppintervjuer med elever
- två gruppintervjuer med lärare och annan skolpersonal
- en intervju med rektor
- dokument som begärts in från huvudmannen
- officiell statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten/huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras höstterminen 2026.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens huvudsakliga fokus riktar in sig mot arbetet för ett positivt skolklimat under skoldagen och på årskurserna 4-6. Ett positivt skolklimat innefattar bland annat positiva, omtänksamma och stöttande relationer mellan elever och mellan skolpersonal och elever. Detta för att eleverna ska uppleva skola som en trygg, säker och respektfull plats, samt att eleverna uppskattar och känner en samhörighet med skolan. I granskningen är fokus på skolornas främjande arbete. Det främjande arbetet hänger dock så nära ihop med det förebyggande att de är svåra att skilja åt. Med skolklimat avses utbildningen i sin helhet, det vill säga allt som sker under skoldagen inom verksamheten. Arbetet behöver inkludera hela skolan med både de faktiska platser som finns i skolmiljön och alla individer på skolan, som rektor och all skolpersonal. Det huvudsakliga fokuset i granskningen riktas mot hur man arbetar med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel utanför undervisningstiden och inte specifikt i skolämnen under skoldagen. Hur lärare och annan skolpersonal arbetar med klasserna, elevgrupper och klassklimat är ändå en så pass central del i skolornas arbete för att skapa trivsel och trygghet att det inte går att avgränsa bort helt. Även elevers perspektiv, hur elever involveras i relationsarbetet och hur de stärks i sin förmåga att verka för ett positivt skolklimat är en del av granskningen.

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet. Skolans arbete granskas i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

- 1. I vilken utsträckning arbetar lärare och annan skolpersonal med att främja ett positivt skolklimat?*
- 2. I vilken utsträckning arbetar rektorn strategiskt för att främja ett positivt skolklimat?*

Kvalitetskriterier

Ledarskap och relationsarbete

Lärare och annan skolpersonal utövar ett tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande ledarskap i syfte att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer under skoldagen; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Arbetet präglas av att det finns tydliga strategier och arbetssätt för hur eleverna ska involveras.

Lärare och annan skolpersonal är väl förtrogna med skolans gemensamma förhållningssätt och arbetar medvetet utifrån dessa för att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn ansvarar för att, genom ett strategiskt arbete, skapa ett positivt skolklimat där hela skolan involveras.

Rektorn tar aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt, som all skolpersonal tillämpar och förhåller sig till.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Lärare och annan skolpersonal ges vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt i arbetet med att främja ett positivt skolklimat.